

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

8. května 2025 *

„Řízení o předběžné otázce – Ochrana spotřebitele – Zneužívající ujednání ve spotřebitelských smlouvách – Směrnice 93/13/EHS – Článek 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 – Smlouva o hypotečním úvěru indexovaném na cizí měnu – Žaloba, kterou se spotřebitel domáhá určení neplatnosti smlouvy – Návrh na vydání předběžných opatření spočívajících v pozastavení plnění smlouvy – Směrnice 2014/59/EU – Ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí – Banka v režimu řešení krize – Článek 1 odst. 2 – Zmocnění členských států přijímat pravidla, která jsou přísnější než pravidla této směrnice nebo která je doplňují – Vnitrostátní pravidlo vyžadující zamítnutí návrhů na vydání předběžných opatření směřujících proti instituci, která se aktuálně nachází v režimu řešení krize“

Ve věci C-324/23 [Myszak]¹,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Krajského soudu ve Varšavě (Sąd Okręgowy w Warszawie, Polsko) ze dne 26. října 2022, došlým Soudnímu dvoru dne 25. května 2023, v řízení

OF,

EI,

RI

proti

M. K., jako insolvenční správce Getin Noble Bank S.A., v likvidaci,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení: C. Lycourgos, předseda senátu, S. Rodin, O. Spineanu-Matei (zpravodajka), S. Gervasoni a N. Fenger, soudci,

generální advokáta: L. Medina,

za soudní kancelář: M. Siekierzyńska, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 17. října 2024,

* Jednací jazyk: polština.

¹ Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádné ze zúčastněných stran.

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za OF, EI a RI: W. Bochenek, P. Stalski a T. Zaremba, radcowie prawni,
- za M. K.: P. Cieślak a M. Pyziak-Waląg, adwokaci,
- za polskou vládu: B. Majczyna, M. Kozak, R. Stańczyk a B. Trocha, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi: U. Małecka, P. Ondrůšek a D. Triantafyllou, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 12. prosince 2024,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288; oprava Úř. věst. 2016, L 303, s. 26, a oprava Úř. věst. 2023, L 17, s. 100) ve světle zásad efektivity a proporcionality a ve spojení s čl. 34 odst. 1 písm. b) a g) a čl. 70 odst. 1 a 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012 (Úř. věst. 2014, L 173, s. 190; oprava Úř. věst. 2015, L 149, s. 23).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi OF, EI a RI na jedné straně a M. K., jakožto insolvenčním správcem společnosti Getin Noble Bank S. A., která je v současné době v likvidaci, na straně druhé ve věci návrhu na vydání předběžných opatření podaného OF, EI a RI v rámci řízení o určení neplatnosti smlouvy o hypotečním úvěru indexovaném na cizí měnu, jakož i o vrácení částek zaplacených v rámci plnění této smlouvy, kterou uzavřeli se společností Getin Noble Bank.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 93/13

- 3 Článek 6 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví:

„Členské státy stanoví, že zneužívající ujednání použitá ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazná a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotyčných zneužívajících ujednání.“

4 Článek 7 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a soutěžitelů byly k dispozici odpovídající a účinné prostředky zabráňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.“

Směrnice 2014/59

5 Body 5, 49 až 51 a 131 odůvodnění směrnice 2014/59 zní:

„(5) [J]e nutný takový systém, který by orgánům poskytl důvěryhodný soubor nástrojů k dostatečně včasnému a rychlému zásahu do nezdravé instituce či instituce v selhání tak, aby bylo zajištěno pokračování jejich zásadních finančních a ekonomických funkcí a zároveň se minimalizovaly dopady selhání instituce na hospodářství a finanční systém. Tento systém by měl zajistit, aby akcionáři nesli ztráty jako první a aby věřitelé nesli ztráty po akcionářích, přičemž žádnému věřiteli by neměly vzniknout větší ztráty, než jaké by mu vznikly, pokud by daná instituce byla likvidována v běžném úpadkovém řízení, a to v souladu se zásadou stanovenou v této směrnici, že žádný věřitel se nesmí dostat do méně výhodného postavení. [...]

[...]

„(49) Omezení práv akcionářů a věřitelů by měla být v souladu s článkem 52 Listiny [základních práv Evropské unie]. Nástroje k řešení krize by proto měly být použity pouze na instituce, jež jsou v selhání nebo jejichž selhání je pravděpodobné, a pouze pokud je to nezbytné ke splnění cíle finanční stability v obecném zájmu. Nástroje k řešení krize by se zejména měly použít, pokud instituci nelze likvidovat v běžném úpadkovém řízení, aniž by byl destabilizován finanční systém, pokud jsou tato opatření nezbytná k zajištění rychlého převodu a kontinuity systémově významných funkcí a pokud neexistuje přiměřená vyhlídka případného alternativního soukromého řešení, včetně zvýšení kapitálu stávajícími akcionáři nebo jakoukoli třetí stranou, jež by postačovalo k obnovení plné životaschopnosti instituce. Při používání nástrojů k řešení krize a při výkonu pravomoci k řešení krize by měla být rovněž zohledněna zásada proporcionality a specifické rysy právní formy instituce.

(50) Zásah do majetkových práv by neměl být nepřiměřený. [...] V případě částečného převodu aktiv instituce v režimu řešení krize na soukromého kupujícího nebo překlenovací banku by zbývající část takové instituce měla být likvidována v běžném úpadkovém řízení. V zájmu ochrany akcionářů a věřitelů, kteří zůstanou v likvidačním řízení instituce, by Tito akcionáři a věřitelé měli mít nárok obdržet v likvidačním řízení úhradu svých pohledávek nebo náhradu za ně, která by neměla být nižší než odhad toho, co by získali zpět, pokud by celá instituce byla likvidována v běžném úpadkovém řízení.

(51) Na ochranu práva akcionářů a věřitelů by měly být stanoveny jasné povinnosti ohledně ocenění aktiv a závazků instituce v režimu řešení krize a v případech, kdy je to vyžadováno touto směrnicí, ohledně ocenění zacházení, jehož by se akcionářům a věřitelům dostalo, pokud by instituce byla likvidována v běžném úpadkovém řízení. [...] Pokud je zjištěno, že úhrada pohledávek akcionářů a věřitelů nebo náhrada za ně byla nižší než částka, kterou by získali v běžném úpadkovém řízení, měli by mít v případech, kdy je to vyžadováno touto směrnicí, nárok na úhradu rozdílu. [...]

[...]

- (131) Jelikož cíle této směrnice, totiž harmonizace pravidel a procesů pro řešení krize institucí, nemůže být uspokojivě dosaženo členskými státy, a proto jej, z důvodů dopadů selhání kterékoli instituce v celé [Evropské] unii, může být lépe dosaženo na úrovni Unie, smí Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 [SEU]. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle.“

6 Článek 1 odst. 2 této směrnice stanoví:

„Členské státy mohou přijmout nebo zachovat pravidla, která jsou přísnější než pravidla stanovená v této směrnici a v aktech v přenesené pravomoci a prováděcích aktech přijatých na základě této směrnice nebo která je doplňují, pokud mají obecnou působnost a nejsou v rozporu s touto směrnicí a s akty v přenesené pravomoci a prováděcími akty přijatými na základě této směrnice.“

7 Článek 34 uvedené směrnice, nadepsaný „Obecné zásady řešení krize“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby orgány příslušné k řešení krize při používání nástrojů k řešení krize a při výkonu pravomocí k řešení krize přijaly veškerá vhodná opatření s cílem zajistit, aby byla opatření k řešení krize přijímána v souladu s těmito zásadami:

[...]

- b) po akcionářích nesou ztráty věřitelé instituce v režimu řešení krize v souladu s pořadím priority jejich pohledávek v běžném úpadkovém řízení, není-li v této směrnici výslovně stanoveno jinak;

[...]

- g) žádnému věřiteli nevzniknou větší ztráty, než jaké by mu vznikly, pokud by instituce nebo subjekt uvedený v čl. 1 odst. 1 písm. b), c) nebo d) byly likvidovány v běžném úpadkovém řízení v souladu se zárukami uvedenými v člancích 73 až 75;

[...]“

8 Článek 37 odst. 6 téže směrnice stanoví:

„Pokud jsou použity pouze nástroje [převodu činnosti instituce nebo překlenovací instituce], a to pouze k částečnému převodu aktiv, práv nebo závazků instituce v režimu řešení krize, zbytková část instituce nebo subjektu uvedeného v čl. 1 odst. 1 písm. b), c) nebo d), z nichž byly aktiva, práva nebo závazky převedeny, se likviduje v běžném úpadkovém řízení. Likvidace se provede v přiměřené lhůtě [...]“

9 Článek 70 směrnice 2014/59, nadepsaný „Pravomoc omezit vymáhání práv ze zajištění“, v odstavcích 1 a 4 stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby orgány příslušné k řešení krize měly pravomoc omezit zajištěné věřitele instituce v režimu řešení krize ve vymáhání práv ze zajištění ve vztahu k jakémukoli aktivu uvedené instituce od zveřejnění oznámení o omezení v souladu s čl. 83 odst. 4 do půlnoci

pracovního dne následujícího po tomto zveřejnění v členském státě orgánu příslušného k řešení krize dané instituce v režimu řešení krize.

[...]

4. Při výkonu pravomoci podle tohoto článku zohlední orgány příslušné k řešení krize dopad, který by to mohlo mít na řádné fungování finančních trhů.“

- 10 Článek 73 této směrnice, nadepsaný „Zacházení s akcionáři a věřiteli v případě částečných převodů a použití nástroje rekapitalizace z vnitřních zdrojů“, se v písmeni b) týká situace, kdy vnitrostátní orgán příslušný k řešení krize použije nástroj rekapitalizace z vnitřních zdrojů. Tento článek v bodě a) stanoví:

„Členské státy zajistí, aby po použití jednoho nebo více nástrojů k řešení krize, a zejména pro účely článku 75:

a) s výjimkou případů, kdy se použije písmeno b), pokud orgány příslušné k řešení krize převedou pouze část práv, aktiv a závazků instituce v režimu řešení krize, obdrželi akcionáři a ti věřitelé, jejichž pohledávky nebyly převedeny, na uspokojení svých pohledávek alespoň tolik, kolik by obdrželi, kdyby byla tato instituce likvidována v běžném úpadkovém řízení v okamžiku přijetí rozhodnutí uvedeného v článku 82“.

- 11 Článek 74 uvedené směrnice, nadepsaný „Oceňování rozdílu v zacházení“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Aby se vyhodnotilo, zda by se akcionářům a věřitelům dostalo lepšího zacházení, pokud by instituce v režimu řešení krize vstoupila do běžného úpadkového řízení, mimo jiné pro účely článku 73, zajistí členské státy, aby po provedení jednoho nebo více opatření k řešení krize bylo co nejdříve provedeno ocenění nezávislou osobou. Toto ocenění se odlišuje od ocenění prováděného podle článku 36.

2. Ocenění uvedené v odstavci 1 určí:

a) zacházení, jehož by se dostalo akcionářům a věřitelům nebo příslušným systémům pojištění vkladů, kdyby instituce v režimu řešení krize, ve vztahu k níž bylo provedeno jedno nebo více opatření k řešení krize, vstoupila do běžného úpadkového řízení v okamžiku přijetí rozhodnutí uvedeného v článku 82;

b) skutečné zacházení, kterého se akcionářům a věřitelům dostalo v rámci řešení krize instituce v režimu řešení krize; a

c) zda existuje rozdíl mezi zacházením podle písmene a) a zacházením podle písmene b).“

- 12 Článek 75 téže směrnice, nadepsaný „Záruky pro akcionáře a věřitele“, zní:

„Členské státy zajistí, aby každý akcionář nebo věřitel uvedený v článku 73 [...] v případě, že ocenění provedené podle článku 74 určí, že mu vznikla větší ztráta, než by vznikla v případě likvidace v běžném úpadkovém řízení, měl nárok na úhradu rozdílu z mechanismu financování k řešení krizi.“

Polské právo

Občanský zákoník

- 13 Článek 385¹ občanského zákoníku (ustawa Kodeks cywilny) ze dne 23. dubna 1964 ve znění použitelném na spor v původním řízení (Dz. U. z roku 2020, č. 1740) v odstavcích 1 a 2 uvádí:

„1. Ujednání spotřebitelské smlouvy, které nebylo sjednáno individuálně, není pro spotřebitele závazné, pokud jeho práva a povinnosti upravuje způsobem, který je v rozporu s dobrými mravy a hrubě porušuje jeho zájmy (zakázaná smluvní ujednání). Tímto ustanovením nejsou dotčena smluvní ujednání, která vymezují hlavní plnění stran, včetně ceny nebo odměny, pokud jsou formulována jednoznačně.

2. Pokud smluvní ujednání není podle odstavce 1 pro spotřebitele závazné, jsou strany nadále vázány smlouvou ve zbývajícím rozsahu.“

- 14 Článek 405 tohoto zákoníku stanoví:

„Každý, kdo bez právního důvodu získal majetkový prospěch na úkor jiné osoby, je povinen vydat tento prospěch *in natura*, anebo poskytnout náhradu odpovídající hodnotě tohoto prospěchu.“

- 15 Článek 410 odst. 2 uvedeného zákoníku stanoví:

„K bezdůvodnému plnění dochází tehdy, jestliže osoba, která plnění poskytla, vůbec nebyla povinna je poskytnout nebo nebyla povinna je poskytnout osobě, které poskytnuto bylo, nebo jestliže odpadl důvod plnění nebo jestliže nebylo dosaženo cíle plnění nebo jestliže bylo právní jednání vyžadující poskytnutí plnění neplatné a nestalo se platným po poskytnutí plnění.“

Občanský soudní řád

- 16 Článek 189 občanského soudního řádu (ustawa Kodeks postępowania cywilnego) ze dne 17. listopadu 1964 ve znění použitelném na spor v původním řízení (Dz. U. z roku 2021, č. 1805) stanoví:

„Navrhovatel může podat k soudu návrh na určení existence či neexistence právního vztahu nebo práva, má-li na tom právní zájem.“

- 17 Článek 730¹ tohoto řádu uvádí:

„1. Kterýkoli účastník řízení může požádat o nařízení předběžných opatření, pokud tento nárok *prima facie* doloží a prokáže zájem na nařízení těchto opatření.

2. Zájem na nařízení předběžných opatření existuje tehdy, pokud by nenařízení těchto opatření znemožnilo nebo vážně ztížilo výkon rozhodnutí, které má být v dané věci vydáno, nebo by znemožnilo či jiným způsobem vážně ztížilo dosažení cíle řízení v této věci.

[...]

3. Při výběru předběžných opatření je soud povinen přihlížet k zájmům účastníků řízení tak, aby oprávněnému zaručil přiměřenou právní ochranu a nezatěžoval povinného více, než je nutné.“

18 Článek 731 uvedeného řádu zní následovně:

„Nestanoví-li zákon jinak, nemůže být předběžné opatření určeno k uspokojení pohledávky.“

19 Článek 755 téhož řádu stanoví:

„1. Pokud se předběžná opatření netýkají peněžitých pohledávek, soudce nařídí předběžná opatření, která považuje za vhodná vzhledem k okolnostem dané věci, aniž jsou vyloučena předběžná opatření stanovená pro peněžitě pohledávky. Soud může zejména:

1) stanovit práva a povinnosti stran nebo účastníků exekučního řízení po dobu jeho trvání;

[...]

2¹. Ustanovení článku 731 se nepoužije, je-li předběžné opatření nezbytné k odvrácení hrozící škody nebo jiných negativních dopadů na oprávněného.

[...]“

Zákon o úpadku

20 Článek 146 zákona o úpadku (ustawa Prawo upadłościowe) ze dne 28. února 2003 ve znění použitelném na spor v původním řízení (Dz. U. z roku 2022, č. 1520) stanoví:

„1. Řízení o výkonu rozhodnutí vedená na majetek patřící do majetkové podstaty, která byla zahájena přede dnem prohlášení úpadku, se od tohoto data ze zákona zastavují. Toto řízení se ze zákona zastaví poté, co rozsudek prohlašující úpadek nabyl právní moci. [...]

„2. Částky ze zastavených exekučních řízení, které dosud nebyly vyplaceny, se stávají součástí majetkové podstaty poté, co rozsudek prohlašující úpadek nabyl právní moci.

[...]

„3. Po dni prohlášení úpadku již není možné provádět nucenou exekuci na majetek, který je součástí majetkové podstaty, ani provádět či vydávat předběžná opatření vztahující se na majetek úpadce, s výjimkou předběžných opatření vztahujících se na pohledávky z výživného nebo na pohledávky vyplývající z důchodu z titulu náhrady škody způsobené nemocí, pracovní neschopností, zdravotním postižením nebo úmrtím, jakož i z důchodů z titulu přeměny smlouvy, kterou se nabyvatel nemovitosti zavázal převodci poskytovat péči, údržbu a ubytování, na doživotní rentu.“

Zákon o Bankovním záručním fondu

- 21 Článek 135 odst. 1 a 4 zákona o Bankovním záručním fondu, systému pojištění vkladů a řešení krize (ustawa o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji) ze dne 10. června 2016 ve znění použitelném na spor v původním řízení (Dz. U. z roku 2022, č. 793, dále jen „zákon o Bankovním záručním fondu“) stanoví:

„1. Exekuční řízení nebo řízení o vydání předběžných opatření týkající se majetku instituce v režimu řešení krize, která byla zahájena před zahájením tohoto řízení, se zastaví.

[...]

4. Proti instituci v probíhajícím režimu řešení krize nelze zahájit žádné exekuční řízení nebo řízení o vydání předběžných opatření.“

- 22 Podle čl. 142 odst. 1 tohoto zákona může Bankovní záruční fond (Bankowy Fundusz Gwarancyjny, Polsko), který je vnitrostátním orgánem příslušným k řešení krize, pozastavit právo vymáhat zajištění spojená s aktivy instituce v režimu řešení krize na dobu nejdéle do konce pracovního dne následujícího po zveřejnění oznámení tohoto fondu o pozastavení uvedeného práva.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 23 V roce 2007 uzavřeli žalobci v původním řízení, OF a jeho rodiče, RI a EI, jakožto spotřebitelé se společností Getin Noble Bank smlouvu o hypotečním úvěru ve výši 185 375,71 polských zlotých (PLN) (přibližně 43 000 eur) na dobu 360 měsíců. Tato smlouva obsahovala ujednání o převodu této částky na švýcarské franky (CHF) kurzem pro nákup této měny stanoveným touto bankou a o pohyblivé úrokové sazbě. Měsíční splátky vypočítané ve švýcarských francích byly splatné v polských zlotých s použitím kurzu pro prodej švýcarského franku, který byl rovněž jednostranně stanoven uvedenou bankou.
- 24 Žalobci v původním řízení podali u Krajského soudu ve Varšavě (Sąd Okręgowy w Warszawie, Polsko), který je předkládajícím soudem, návrh týkající se smlouvy o úvěru dotčené ve věci v původním řízení. Tento návrh směřuje k určení neplatnosti této smlouvy z důvodu zneužívající povahy některých jejích ujednání, a v důsledku toho k tomu, aby byla společnosti Getin Noble Bank uložena povinnost zaplatit částky 48 352,97 PLN a 27 171,82 CHF (tedy přibližně 11 300 a 29 000 eur), které odpovídají měsíčním splátkám zaplaceným na základě uvedené smlouvy ke dni podání jejich návrhu a jsou navýšeny o zákonné úroky z prodlení a o náklady řízení. Podpůrně uvedený návrh směřuje k určení zneužívající povahy dotčených ujednání a ke konstatování jejich neplatnosti.
- 25 Dne 29. září 2022, v době, kdy probíhalo řízení o návrhu dotčeném ve věci v původním řízení, přijal Bankovní záruční fond jednající jako vnitrostátní orgán příslušný k řešení krize, rozhodnutí, kterým se na společnost Getin Noble Bank vztahuje režim řešení krize. V rámci tohoto režimu použil Bankovní záruční fond nástroj překlenovací instituce tím, že založil banku, která se nyní jmenuje VELO Bank S.A. a byla na ni převedena téměř veškerá aktiva, práva a povinnosti společnosti Getin Noble Bank. Toto rozhodnutí z tohoto převodu vylučovalo majetková práva vyplývající z faktických úkonů, právních úkonů nebo protiprávních jednání souvisejících se

smlouvami o úvěru a smlouvami o zápůjčce, které byly denominovány ve švýcarských francích nebo indexovány na kurz švýcarského franku, jakož i nároky vyplývající z těchto majetkových práv, a to včetně nároků, jichž se týkala občanská nebo správní řízení.

- 26 V návaznosti na toto rozhodnutí Bankovního záručního fondu žalobci v původním řízení zahájili řízení o předběžném opatření proti společnosti Getin Noble Bank u předkládajícího soudu, v jehož rámci podali návrh na předběžná opatření týkající se práv a povinností účastníků řízení ve věci samé, jímž se domáhali pozastavení jejich smluvní povinnosti platit měsíční splátky na základě smlouvy o úvěru dotčené ve věci v původním řízení až do definitivního ukončení poslední uvedeného řízení, jakož i toho, aby bylo společnosti Getin Noble Bank zakázáno podnikat kroky směřující k vypovězení této smlouvy a ke zveřejnění oznámení o nesplácení předmětného úvěru.
- 27 Předkládající soud uvádí, že o takovém návrhu na vydání předběžných opatření se rozhoduje na základě posouzení *prima facie* opodstatněnosti tvrzení účastníků řízení, přičemž se zohlední všechny důkazy shromážděné ve věci samé. V projednávané věci má tento soud za to, že ujednání smlouvy o úvěru dotčené ve věci v původním řízení, která byla napadena žalobci v původním řízení, by mohla být kvalifikována jako zneužívající a tato smlouva by po prohlášení neplatnosti těchto ujednání nemusela nadále existovat.
- 28 Předkládající soud má tudíž za to, že by mělo být možné vyhovět návrhu na vydání předběžných opatření, jímž se žalobci v původním řízení domáhají zejména pozastavení povinnosti platit měsíční splátky úvěru dotčeného ve věci v původním řízení. Má však v tomto ohledu pochybnosti v kontextu, kdy je dotčným prodávajícím nebo poskytovatelem banka v režimu řešení krize upraveném směrnicí 2014/59.
- 29 V tomto ohledu předkládající soud poukazuje na ustanovení čl. 135 odst. 1 a 4 zákona o Bankovním záručním fondu, podle nichž v případě, že se na banku vztahuje opatření k řešení krize, musí být probíhající řízení směřující k vydání předběžných opatření týkajících se této banky zastavena a zahájení nového řízení za účelem vydání takových opatření je vyloučeno. Podle tohoto soudu tato ustanovení představují nesprávné provedení čl. 70 odst. 1 a 4 směrnice 2014/59, neboť jde o rozšiřující provedení.
- 30 V návaznosti na žádost o informace, kterou mu zaslal Soudní dvůr ohledně případné relevance čl. 142 odst. 1 zákona o Bankovním záručním fondu jakožto opatření, kterým se provádí čl. 70 odst. 1 směrnice 2014/59, předkládající soud v podstatě uvedl, že mezi těmito dvěma ustanoveními skutečně existuje shoda, avšak doplnění čl. 135 odst. 1 a 4 tohoto zákona je problematické, neboť poslední uvedená ustanovení mají mnohem širší působnost než uvedený čl. 70 odst. 1.
- 31 Předkládající soud si klade otázku, zda ustanovení čl. 135 odst. 1 a 4 zákona o Bankovním záručním fondu nezabývá spotřebitele ochrany stanovené směrnicí 93/13, a je proto v rozporu se zásadami efektivity a proporcionality. Dotčeným spotřebitelům je podle něj odepřena možnost být skutečně osvobozeni od plnění povinností vyplývajících z potenciálně neplatné smlouvy z důvodu zneužívajících ujednání, která tato smlouva obsahuje, v průběhu soudního řízení, jehož cílem je určení, že tato ujednání mají zneužívající povahu, ačkoli jim hrozí, že později nebudou moci využít restitučního účinku vyplývajících z případného konstatování uvedené zneužívající povahy.

- 32 Tento soud v tomto ohledu zdůrazňuje, že v takové situaci, jako je situace, která nastala ve věci v původním řízení, kdy je nucený výkon rozhodnutí vůči bance vyloučen, je jediným účinným prostředkem realizace tohoto restitučního účinku započtení vzájemných pohledávek. V případě prohlášení úpadku banky přitom pohledávka spotřebitele vůči této bance týkající se vrácení částek zaplacených na základě smlouvy o úvěru nad rámec půjčené jistiny podle jeho názoru následuje osud pohledávky ostatních věřitelů, což v praxi znamená, že spotřebitel nemůže uspokojit svou pohledávku.
- 33 Kromě toho předkládající soud poukazuje na zásadu uvedenou v čl. 34 odst. 1 písm. g) směrnice 2014/59, podle které by režimy řešení krize měly být vedeny tak, aby věřitelům nevznikly větší ztráty, než by jim vznikly v běžném úpadkovém řízení. Předkládající soud uvádí, že má pochybnosti o tom, zda lze tuto zásadu dodržet, je-li zakázáno podat návrh na vydání předběžných opatření, který spočívá v pozastavení povinnosti platit měsíční splátky úvěru poskytnutého bankou v režimu řešení krize podle smlouvy, jejíž platnost je zpochybněna.
- 34 Předkládající soud totiž uvádí, že spor v původním řízení se zčásti týká pohledávky, kterou tento soud kvalifikuje jako „nepeněžitou“ v rozsahu, v němž se týká návrhu na určení neplatnosti smlouvy o úvěru dotčené ve věci v původním řízení, a že podle čl. 146 odst. 3 zákona o úpadku ve znění použitelném na spor v původním řízení je vydání předběžných opatření v souvislosti s takovou pohledávkou i navzdory zahájení úpadkového řízení možné, jelikož taková opatření v podstatě nepředstavují předběžná opatření ve vztahu k majetku úpadce ve smyslu tohoto ustanovení. V odpovědi na žádost Soudního dvora o informace předkládající soud uvedl, že návrh na vydání předběžných opatření dotčený ve věci v původním řízení by byl přípustný, kdyby byl podán po prohlášení úpadku společnosti Getin Noble Bank, k němuž mezitím došlo dne 20. července 2023.
- 35 Tuto „nepeněžitou pohledávku“ je třeba odlišit od pohledávky na vrácení bezdůvodného plnění vyplývající z restitučního účinku spojeného s použitím směrnice 93/13, který má majetkové důsledky pro úpadce, takže předběžná opatření související s touto druhou pohledávkou nepřichází v úvahu.
- 36 Konečně je předkládající soud toho názoru, že je třeba zohlednit skutečnost, že v případě zrušení smlouvy o úvěru dotčené ve věci v původním řízení má banka nárok na splacení jistiny úvěru. Podle jeho názoru může být tudíž pozastavení plnění povinností žalobců v původním řízení vyplývajících z této smlouvy před tím, než celková částka jejich splátek dosáhne částky této jistiny, v rozporu s cílem režimu řešení krize, neboť takové pozastavení omezuje nebo zpožďuje proces vymáhání pohledávek dotyčné banky, jehož cílem je uspokojit pohledávky ostatních věřitelů.
- 37 Za těchto okolností se Krajský soud ve Varšavě (Sąd Okręgowy w Warszawie) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice [93/13], posuzované ve světle zásad efektivity a proporcionality, jakož i čl. 34 odst. 1 písm. b) a g) a čl. 70 odst. 1 a 4 směrnice [2014/59], vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž nelze vůči bance v režimu řešení krize vyhovět návrhu spotřebitele na vydání předběžných opatření směřujícímu k dosažení pozastavení povinnosti platit po dobu soudního řízení splátky jistiny a úroků ze smlouvy o úvěru, která může být soudem prohlášena za neplatnou, protože z ní jsou odstraněna zneužívající smluvní ujednání, která obsahuje, a to z jediného důvodu, že je tato banka v režimu řešení krize?“

K předběžné otázce

- 38 Zprv je třeba předeslat, že předkládající soud vyzývá Soudní dvůr, aby zohlednil čl. 70 odst. 1 a 4 směrnice 2014/59 v rámci výkladu směrnice 93/13, který je po něm požadován, z důvodu, že čl. 135 odst. 1 a 4 zákona o Bankovním záručním fondu, který je v předkládacím rozhodnutí označen jako „vnitrostátní právní úprava“ uvedená v předběžné otázce, představuje provedení tohoto čl. 70 odst. 1 a 4.
- 39 Tato ustanovení unijního práva na jedné straně a ustanovení polského práva na straně druhé se přitom liší předmětem a dosahem. Zatímco se totiž čl. 70 odst. 1 a 4 směrnice 2014/59 týká omezující pravomoci, kterou musí mít vnitrostátní orgán příslušný k řešení krize, pokud jde o vymáhání práv ze zajištění ve vztahu k jakémukoli aktivu instituce v režimu řešení krize, a to na mimořádně krátkou dobu, čl. 135 odst. 1 a 4 zákona o Bankovním záručním fondu se, jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, týká zákazu uloženého vnitrostátním soudům pokračovat v jakémkoli exekučním řízení nebo v řízení o vydání předběžných opatření týkajících se majetku takové instituce po dobu, po kterou je v tomto režimu.
- 40 Kromě toho, jak v podstatě uvedla generální advokátka v bodech 31 až 35 svého stanoviska, žalobci v původním řízení nejsou „zajištěnými věřiteli“ instituce v režimu řešení krize ve smyslu čl. 70 odst. 1 směrnice 2014/59. Z předkládacího rozhodnutí totiž vyplývá, že jsou spoludlužníky této instituce, kteří proti ní podali žalobu, aby dosáhli uznání existence „pohledávky“ spočívající ve zrušení smlouvy o úvěru a dále peněžité pohledávky spočívající ve vrácení částek, které jí byly vyplaceny v rámci plnění této smlouvy. Tyto údajné pohledávky nejsou doprovázeny žádnými „právy ze zajištění ve vztahu k aktivům uvedené instituce“ ve smyslu uvedeného čl. 70 odst. 1. Kromě toho návrh na předběžné opatření směřující k vydání takových předběžných opatření, jako jsou opatření dotčená ve věci v původním řízení, která v podstatě spočívají v tom, že se v průběhu řízení ve věci samé pozastavuje povinnost platit zbývající částky splatné v budoucích termínech stanovených v uvedené smlouvě, s takovým zajištěním nesouvisí (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 20. února 2024, Getin Noble Bank, C-34/23, EU:C:2024:203, bod 32).
- 41 Ostatně v návaznosti na žádost Soudního dvora o informace předkládající soud podle všeho připustil, že jak uvedla polská vláda a Evropská komise ve svých vyjádřeních v rámci tohoto řízení, článek 70 směrnice 2014/59 byl do polského práva proveden jinými ustanoveními zákona o Bankovním záručním fondu, a sice ustanoveními článku 142 tohoto zákona.
- 42 Zadruhé v rozsahu, v němž předkládající soud v předběžné otázce odkazuje na zásadu efektivity a zásadu proporcionality, je třeba konstatovat, že nevysvětluje, proč tak činí ve vztahu k druhé zásadě. Podle článku 94 jednacího řádu Soudního dvora přitom musí každá žádost o rozhodnutí o předběžné otázce obsahovat uvedení důvodů, na základě kterých má předkládající soud pochybnosti o výkladu nebo platnosti určitých ustanovení unijního práva, jakož i vztah, který spatřuje mezi těmito ustanoveními a vnitrostátními právními předpisy použitelnými na spor v původním řízení, přičemž tento požadavek platí rovněž pro obecné zásady unijního práva, na které se tento soud v rámci takové žádosti táže.
- 43 Proto je třeba mít za to, že podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13, vykládané ve světle zásady efektivity, ve spojení s čl. 34 odst. 1 písm. b) a g) směrnice 2014/59 musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátním právním předpisům, které ukládají vnitrostátnímu soudu, aby zamítl návrh spotřebitele na vydání předběžných opatření znějící na pozastavení plateb měsíčních splátek, které má tento spotřebitel platit na základě smlouvy o úvěru, jejíž zrušení se domáhá z důvodu zneužívajících ujednání, která jsou

v ní obsažena, a to až do vydání konečného rozhodnutí o tomto posledně uvedeném návrhu, pouze z toho důvodu, že banka, s níž byla tato smlouva uzavřena, je v režimu řešení krize ve smyslu směrnice 2014/59, v jehož rámci byl použit nástroj překlenovací instituce založením jiné banky, na kterou byla převedena podstatná část aktiv, práv a závazků banky v režimu řešení krize, nikoli však dotčená smlouva, která zůstala v majetku zbytkové části instituce, i když jsou taková předběžná opatření nezbytná k zajištění plné účinnosti tohoto konečného rozhodnutí.

- 44 Úvodem je třeba připomenout, že cílem směrnice 93/13 je zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitele [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. září 2018, Bankia, C-109/17, EU:C:2018:735, bod 36, jakož i ze dne 15. června 2023, Getin Noble Bank (Pozastavení plnění smlouvy o úvěru), C-287/22, EU:C:2023:491, bod 36 a citovaná judikatura]. Tento cíl je v souladu s požadavkem vyplývajícím z článku 38 Listiny základních práv, který spočívá v zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele v politikách Unie, přičemž tento požadavek platí zejména pro provádění této směrnice (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. září 2024, Novo Banco a další, C-498/22 až C-500/22, EU:C:2024:686, bod 137, jakož i citovaná judikatura).
- 45 Za tímto účelem čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 ukládá členským státům, aby stanovily, že zneužívající ujednání použitá ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou pro spotřebitele závazná.
- 46 Z toho vyplývá, že vnitrostátní soudy jsou povinny vyloučit použití uvedených ujednání, aby nevyvolávala vůči spotřebiteli závazné účinky, vyjma případu, kdy s tím spotřebitel nesouhlasí [rozsudek ze dne 15. června 2023, Getin Noble Bank (Pozastavení plnění úvěrové smlouvy), C-287/22, EU:C:2023:491, bod 37, jakož i citovaná judikatura].
- 47 Jedná-li se o zneužívající ujednání, která ukládají zaplacení určité peněžní částky, má tato povinnost v zásadě restituční účinek ve vztahu k této částce. Požadavek na obnovení právní a faktické situace, ve které by se dotčený spotřebitel nacházel, kdyby tato zneužívající ujednání nebyla sjednána, zejména prostřednictvím nároku na vrácení prospěchu, který neoprávněně získal prodávající nebo poskytovatel na základě uvedených zneužívajících ujednání, který je tedy třeba přiznat spotřebiteli, spadá dokonce pod podstatu ochrany zaručené spotřebitelům směrnicí 93/13 [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. června 2022, Profi Credit Bulgaria (Automatický zápočet v případě zneužívajícího ujednání), C-170/21, EU:C:2022:518, body 42 a 43, jakož i citovaná judikatura].
- 48 Dále jsou členské státy podle čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 povinny zavést odpovídající a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.
- 49 V tomto ohledu je třeba připomenout, že vzhledem k povaze a významu veřejného zájmu, ze kterého vychází ochrana, kterou směrnice 93/13 zajišťuje spotřebitelům, musí být její čl. 6 odst. 1 považován za normu rovnocennou vnitrostátním pravidlům, která mají uvnitř vnitrostátního právního řádu status kogentních norem (rozsudky ze dne 6. října 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 52, a ze dne 17. května 2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, bod 24). Článek 7 odst. 1 této směrnice rovněž přímo souvisí s tímto veřejným zájmem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další, C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 56).

- 50 Vzhledem k tomu, že unijní právo neharmonizuje řízení použitelná při přezkumu případně zneužívající povahy smluvního ujednání, tato řízení spadají na základě zásady procesní autonomie členských států do působnosti vnitrostátních právních řádů těchto států, avšak za podmínky, že jsou v souladu se zásadami rovnocennosti a efektivity [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. dubna 2024, Profi Credit Polska (Obnova řízení ukončeného pravomocným rozhodnutím), C-582/21, EU:C:2024:282, bod 74 a citovaná judikatura].
- 51 Podle zásady efektivity nesmějí procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných unijním právním řádem. Dodržení požadavků vyplývajících z této zásady je třeba zkoumat s přihlédnutím k místu dotčených pravidel v řízení jako celku, k jeho průběhu a zvláštnostem těchto pravidel u různých vnitrostátních orgánů [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. dubna 2024, Profi Credit Polska (Obnova řízení ukončeného pravomocným rozhodnutím), C-582/21, EU:C:2024:282, body 40 a 41, jakož i citovaná judikatura].
- 52 Dále je třeba zdůraznit, že povinnost členských států zajistit účinnost práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, s sebou nese zejména pro práva vyplývající ze směrnice 93/13 požadavek účinné soudní ochrany zakotvený rovněž v článku 47 Listiny základních práv, který platí zejména pro procesní podmínky žalob založených na takových právech [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. dubna 2024, Profi Credit Polska (Obnova řízení ukončeného pravomocným rozhodnutím), C-582/21, EU:C:2024:282, bod 76 a citovaná judikatura].
- 53 I když je tedy na členských státech, aby prostřednictvím svého vnitrostátního práva vymezily podmínky, za kterých se určuje zneužívající povaha ujednání obsažených ve spotřebitelských smlouvách uzavřených prodávajícím nebo poskytovatelem, a platí konkrétní právní účinky tohoto rozhodnutí, takové rozhodnutí musí umožňovat obnovení právní a faktické situace, ve které by se spotřebitel nacházel, kdyby toto zneužívající ujednání nebylo sjednáno, případně uznáním nároku na vrácení prospěchu, který prodávající nebo poskytovatel neoprávněně získal. Taková úprava ochrany, kterou spotřebitelům zaručuje směrnice 93/13, vnitrostátním právem totiž nemůže narušit podstatu této ochrany [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. června 2023, Getin Noble Bank (Pozastavení plnění smlouvy o úvěru), C-287/22, EU:C:2023:491, bod 39 a citovaná judikatura].
- 54 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že skutečnost, že spotřebitel je zbaven možnosti dosáhnout pozastavení exekučního řízení zahájeného na základě exekučního titulu založeného na smluvním ujednání, jehož platnost je zpochybněna před soudem z důvodu jeho zneužívající povahy, je v rozporu s čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13, pokud by v případě neexistence tohoto pozastavení rozhodnutí, které má být vydáno ve věci samé a kterým by byla konstatována zneužívající povaha tohoto ujednání, poskytovalo tomuto spotřebiteli pouze následnou ochranu výlučně v podobě náhrady škody, která je neúplná a nedostatečná, a nepředstavuje tudíž ani přiměřený, ani účinný prostředek zabraňující dalšímu používání uvedeného ujednání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. března 2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 60).
- 55 Proto ochrana zaručená spotřebitelům směrnicí 93/13, zejména v jejím čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1, vyžaduje, aby vnitrostátní soud měl v případě, že existují dostatečné nepřímé důkazy o neplatnosti smluvních ujednání napadených spotřebitelem, nebo dokonce o neplatnosti samotné smlouvy, takže je pravděpodobné vrácení všech nebo části částek zaplacených tímto spotřebitelem, možnost vydat vhodné předběžné opatření, je-li to nezbytné k zajištění plného účinku rozhodnutí, které má být vydáno ohledně zneužívající povahy smluvních ujednání [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 14. března 2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, body 59, 60 a 64; ze

dne 26. června 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, body 57 a 58, jakož i ze dne 15. června 2023, Getin Noble Bank (Pozastavení plnění smlouvy o úvěru), C-287/22, EU:C:2023:491, body 43 a 60].

- 56 Plná účinnost rozhodnutí, které má být vydáno ve věci samé, zejména vyžaduje, aby bylo možné předejít tomu, že spotřebitel v průběhu soudního řízení, jehož délka může být značná, zaplatí vyšší částky, než jsou částky skutečně splatné, jestliže tímto rozhodnutím bude konstatována zneužívající povaha napadených ujednání, takže v takovém případě může být nezbytné vydat předběžná opatření [v tomto smyslu viz usnesení ze dne 26. října 2016, Fernández Oliva a další, C-568/14 až C-570/14, EU:C:2016:828, bod 35, jakož i rozsudek ze dne 15. června 2023, Getin Noble Bank (Pozastavení plnění smlouvy o úvěru), C-287/22, EU:C:2023:491, bod 42].
- 57 Kromě toho nezbytnost vydání předběžných opatření musí být posuzována s ohledem na všechny okolnosti projednávané věci [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. června 2023, Getin Noble Bank (Pozastavení plnění smlouvy o úvěru), C-287/22, EU:C:2023:491, bod 59].
- 58 V tomto ohledu je v případě smlouvy o úvěru možnost vnitrostátních soudů vydat takové opatření o to nezbytnější, jestliže spotřebitel již v rámci plnění této smlouvy zaplatil nebo nese riziko, že bude muset úvěrové instituci zaplatit částku vyšší, než je vypůjčená částka [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. června 2023, Getin Noble Bank (Pozastavení plnění smlouvy o úvěru), C-287/22, EU:C:2023:491, body 52 a 59].
- 59 Jak však uvedl předkládající soud, je třeba poznamenat, že případné konstatování zneužívající povahy smluvních ujednání napadených spotřebitelem neznamená zánik veškerých pohledávek úvěrové instituce vůči tomuto spotřebiteli.
- 60 V projednávané věci se otázky předkládajícího soudu týkají především skutečnosti, že vnitrostátní právo, a to zejména čl. 135 odst. 1 a 4 zákona o Bankovním záručním fondu, vylučuje jakoukoli možnost vydání předběžných opatření, pokud prodávající nebo poskytovatel, který se spotřebitelem uzavřel smlouvu, jejíž platnost je na základě posouzení *prima facie* právem zpochybněna před soudem, je úvěrovou institucí v režimu řešení krize.
- 61 S ohledem na otázku položenou tímto soudem je tedy třeba určit, zda v případě, že je úvěrová instituce v režimu řešení krize, v jehož rámci je použit nástroj překlenovací instituce založením banky, na kterou byla převedena podstatná část aktiv, práv a závazků této úvěrové instituce, má čl. 34 odst. 1 písm. b) a g), směrnice 2014/59 dopad na možnost vnitrostátního soudu vydat předběžná opatření navrhovaná spotřebitelem za účelem zajištění plné účinnosti soudního rozhodnutí, které má být vydáno, pokud jde o tvrzenou zneužívající povahu ujednání smlouvy, která zůstala v majetku zbytkové části instituce.
- 62 Článek 34 odst. 1 písm. b) směrnice 2014/59 v zásadě stanoví pořadí, v němž osoby dotčené zahájením postupu řešení krize v zásadě nesou ztráty instituce v tomto režimu, a sice akcionářů a poté věřitelů této instituce, přičemž věřitelé nesou ztráty podle pořadí svých pohledávek v běžném úpadkovém řízení, které v souladu s čl. 2 odst. 1 bodem 47 směrnice 2014/59 spadá do působnosti vnitrostátního práva.
- 63 Tento čl. 34 odst. 1 písm. b) tedy nezmiňuje žádnou možnost spotřebitele dosáhnout pozastavení vlastních povinností, které má vůči instituci v režimu řešení krize.

- 64 Pokud jde o čl. 34 odst. 1 písm. g) směrnice 2014/59, ten stanoví zásadu, podle které žádnému věřiteli nesmí vzniknout větší ztráty, než by mu vznikly, kdyby byla instituce v režimu řešení krize likvidována v běžném úpadkovém řízení v souladu s články 73 až 75 této směrnice.
- 65 Jak v podstatě uvedla generální advokátka v bodech 72 až 74 svého stanoviska, skutečnost, že toto ustanovení výslovně odkazuje na články 73 až 75 směrnice 2014/59, znamená, že se týká ochranného opatření, z něhož mají sice prospěch zejména věřitelé instituce v režimu řešení krize, ale které se použije až *a posteriori*. Toto opatření totiž předpokládá srovnání ztrát, které těmto věřitelům skutečně vznikly s ohledem na to, jak s nimi bylo skutečně zacházeno v rámci řešení krize této instituce, se ztrátami, které by jim vznikly, kdyby uvedená instituce vstoupila do běžného úpadkového řízení v okamžiku, kdy bylo přijato rozhodnutí přijmout opatření k řešení krize. Pokud se ukáže, že první z těchto ztrát jsou vyšší než druhé, uvedené opatření jim umožňuje získat úhradu rozdílu z mechanismu financování k řešení krizí.
- 66 „Zásada, že žádný věřitel se nesmí dostat do méně výhodného postavení“, uvedená v bodě 5 odůvodnění směrnice 2014/59 ve vztahu k jejímu čl. 34 odst. 1 písm. g) ve spojení s články 73 až 75 této směrnice, se tudíž netýká případné procesní ochrany týkající se vydání takových předběžných opatření, jako jsou opatření dotčená ve věci v původním řízení, kterou by mohli využít věřitelé zbytkové části instituce v rámci režimu řešení krize. Ani tento čl. 34 odst. 1 písm. g) tedy není relevantní pro odpověď na otázku, zda má mít vnitrostátní soud pravomoc vydat taková předběžná opatření, jako jsou opatření dotčená ve věci v původním řízení.
- 67 Ostatně je třeba uvést, jak v podstatě učinila generální advokátka v bodě 75 svého stanoviska, že takové ochrany se nemůže týkat ani žádné jiné ustanovení směrnice 2014/59, pokud neexistuje zvláštní ustanovení týkající se návrhů na vydání předběžných opatření, které jsou podávány věřiteli instituce v režimu řešení krize a směřují proti této instituci.
- 68 Z toho vyplývá, že taková ustanovení, jako je čl. 135 odst. 1 a 4 zákona o Bankovním záručním fondu, spadají do působnosti čl. 1 odst. 2 směrnice 2014/59, který stanoví, že členské státy mohou přijmout nebo zachovat pravidla, která jsou přísnější než pravidla stanovená v této směrnici a v aktech v přenesené pravomoci a prováděcích aktech přijatých na základě této směrnice, nebo která je doplňují.
- 69 Podle posledně uvedeného ustanovení mohou členské státy přijmout taková pravidla, pokud mají obecnou působnost a nejsou v rozporu se směrnicí 2014/59 nebo s akty v přenesené pravomoci a prováděcími akty přijatými na základě této směrnice.
- 70 Za těchto podmínek je třeba ověřit, zda použití relevantních ustanovení směrnice 93/13 v takovém kontextu, jako je kontext věci v původním řízení, nemůže zbavit užitečného účinku režim řešení krize, nebo bránit jeho provedení.
- 71 V tomto ohledu již Soudní dvůr rozhodl, že cíle spočívající v zajištění stability bankovního a finančního systému, jakož i v zabránění systémovému riziku představují cíle obecného zájmu sledované Uníí. Směrnice 2014/59 tedy umožňuje ve výjimečném hospodářském kontextu použít postup, který se může dotknout zejména práv věřitelů úvěrové instituce nebo investičního podniku, aby byla zachována finanční stabilita členských států, a to vytvořením režimu platební neschopnosti odchylovajícího se od obecné úpravy úpadkového řízení, jehož použití je povoleno pouze za výjimečných okolností a musí být odůvodněno převažujícím obecným zájmem. Odchylný charakter tohoto režimu znamená, že použití jiných ustanovení unijního práva může

být vyloučeno, pokud tato ustanovení mohou zbavit užitečného účinku režim řešení krize nebo bránit jeho provedení [rozsudek ze dne 5. května 2022, Banco Santander (Řešení krize Banco Popular), C-410/20, EU:C:2022:351, body 36 a 37].

- 72 Je však třeba uvést, že v takovém kontextu, jako je kontext věci v původním řízení, bylo užitečného účinku režimu řešení krize v zásadě dosaženo od okamžiku, kdy byl použit nástroj překlenovací instituce, současně s převodem podstatné části aktiv, práv a závazků instituce v tomto režimu řešení krize na tuto překlenovací instituci, takže procesní překážky vzniklé v řízeních týkajících se aktiv, která zůstala v majetku zbytkové části instituce, nemohou tento účinek ohrozit ani bránit provedení režimu řešení krize. Kromě toho je třeba zdůraznit, že od tohoto okamžiku má být tato zbytková část instituce podle čl. 37 odst. 6 směrnice 2014/59 likvidována v běžném úpadečném řízení.
- 73 Okolnosti věci v původním řízení se tedy liší od okolností uvedených v rozsudcích ze dne 5. května 2022, Banco Santander (Řešení krize Banco Popular) (C-410/20, EU:C:2022:351), a ze dne 5. září 2024, Novo Banco a další (C-498/22 až C-500/22, EU:C:2024:686), jelikož věci, v nichž byly vydány tyto dva rozsudky, se týkaly subjektů zřízených po zahájení režimu řešení krize, a nikoli zbytkové části instituce.
- 74 Kromě toho podle posouzení *prima facie* předkládajícího soudu, jak vyplývá z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, by vydání předběžných opatření za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, jejichž cílem je zabránit tomu, aby byly nadále prováděny platby na základě smluvních ujednání, jejichž zneužívající povaha vyplývá z ustálené vnitrostátní judikatury, mělo za následek zabránění nárůstu majetku zbytkové části instituce pouze do výše neoprávněně vyplacených částek, které by v praxi spotřebitelé dlužili pouze z důvodu pokračování řízení, které zahájili ve věci samé. V situaci, kdy – jako je tomu v projednávané věci – spotřebitel podle všeho provedl platby v celkové výši odpovídající přibližně částce zapůjčené jistiny, je totiž třeba, aby vnitrostátní soud mohl rozhodnout o pozastavení povinnosti tohoto spotřebitele platit měsíční splátky splatné na základě smlouvy o úvěru, jejíž prohlášení za neplatnou je navrhováno, aby se zabránilo tomu, že tato zbytková část instituce obdrží částky vyšší, než na které by mohla mít právní nárok v případě prohlášení této smlouvy za neplatnou.
- 75 Ze všech předcházejících úvah vyplývá, že čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 vykládané ve světle zásady efektivity a ve spojení se směrnicí 2014/59 musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátním právním předpisům, které ukládají vnitrostátnímu soudu, aby zamítl návrh spotřebitele na vydání předběžných opatření znějící na pozastavení plateb měsíčních splátek, které má tento spotřebitel platit na základě smlouvy o úvěru, jejíž zrušení se domáhá z důvodu zneužívajících ujednání, která jsou v ní obsažena, a to až do vydání konečného rozhodnutí o tomto posledně uvedeném návrhu, pouze z toho důvodu, že banka, s níž byla tato smlouva uzavřena, je v režimu řešení krize ve smyslu směrnice 2014/59, v jehož rámci byl použit nástroj překlenovací instituce založením jiné banky, na kterou byla převedena podstatná část aktiv, práv a závazků banky v režimu řešení krize, nikoli však dotčená smlouva, která zůstala v majetku zbytkové části instituce, i když jsou taková předběžná opatření nezbytná k zajištění plné účinnosti tohoto konečného rozhodnutí. Při posuzování otázky, zda je nezbytné vydat tato předběžná opatření, musí vnitrostátní soud zohlednit skutečnost, že spotřebitel zaplatil nebo nese riziko, že v průběhu soudního řízení zaplatí částku vyšší, než je částka skutečně splatná v případě neplatnosti této smlouvy.

K nákladům řízení

- 76 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Článek 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách vykládané ve světle zásady efektivity a ve spojení se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012,

musí být vykládány v tom smyslu, že

brání vnitrostátním právním předpisům, které ukládají vnitrostátnímu soudu, aby zamítl návrh spotřebitele na vydání předběžných opatření na pozastavení plateb měsíčních splátek, které má tento spotřebitel platit na základě smlouvy o úvěru, jejíhož zrušení se domáhá z důvodu zneužívajících ujednání, která jsou v ní obsažena, a to až do vydání konečného rozhodnutí o tomto posledně uvedeném návrhu, pouze z toho důvodu, že banka, s níž byla tato smlouva uzavřena, je v režimu řešení krize ve smyslu směrnice 2014/59, v jehož rámci byl použit nástroj překlenovací instituce založením jiné banky, na kterou byla převedena podstatná část aktiv, práv a závazků banky v režimu řešení krize, nikoli však dotčená smlouva, která zůstala v majetku zbytkové části instituce, i když jsou taková předběžná opatření nezbytná k zajištění plné účinnosti tohoto konečného rozhodnutí. Při posuzování otázky, zda je nezbytné vydat tato předběžná opatření, musí vnitrostátní soud zohlednit skutečnost, že spotřebitel zaplatil nebo nese riziko, že zaplatí částku vyšší, než je částka skutečně splatná v případě neplatnosti této smlouvy.

Podpisy